

Akreditasyon Nedir, Neden Yapılır?

Dr Onur Ural

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

onurural64@yahoo.com

Akreditasyon kurumların, hizmetlerin ve eğitim programlarının, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına sahip olduğunu, güvence altına almaya yönelik bir sistemi tanımlar.

İki tür akreditasyon tanımlanabilir

- Birincisi kurum akreditasyonudur ki eğitim kurumunun idari, mali ve akademik altyapısını değerlendiren bir süreçtir. (Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-TEPDAD)
- İkincisi eğitim programının akreditasyonudur; eğitim programının, eğitim alan ve eğitim verenlerin donanımını ve yetkinliğini değerlendiren bir süreçtir.

Eğitim sisteminde akreditasyon;

- Akademik kalitenin iyileştirilmesi,
- Eğitim programının kalite güvencesi altına alınması
- şeffaflık ve hesap verebilir olmak anlamına gelmektedir

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

1. Uzmanlık öğrencilerine yönelik standartlar.
2. Eğitim ve öğretim amaçlarına yönelik standartlar ve eğitim programının hedefleri.
3. Program çıktıları ve değerlendirmeye yönelik standartlar.
4. Eğitim kadrosunun kalitesine yönelik standartlar.
5. Kurumun eğitimi ilgilendiren altyapısına yönelik standartlar.

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

Uzmanlık öğrencilerine yönelik standartlar.

Uzmanlık öğrencilerinin başarılarının değerlendirilmesi, farklı eğitim kurumlarından gelen öğrencilerin aldıkları eğitimin eşdeğerliliğinin sağlanması, bütün öğrencilerin programın gerekliliklerini yerine getirmesinin sağlanmasıdır

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

Eğitim ve öğretim amaçlarına yönelik standartlar ve eğitim programının hedefleri.

Tıp alanından eğitim - öğretim amaçları ve eğitim programlarının hedeflerini belirleme "Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi" (TUKMOS) tarafından yapılmaktadır.

2010 ile 2018 yılları arasında bu komisyonların çalışmaları tamamlanmış ve uzmanlık eğitimi çekirdek müfredatları <https://tuk.saglik.gov.tr/TR-82498/mufredatlar.html> adresinde yayımlanmıştır.

Bu programlar güncellenmeye devam etmektedir.

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

Program çıktıları ve değerlendirmeye yönelik standartlar.

Bu alan TUKMOS tarafından tanımlanan "Çekirdek Eğitim Müfredatı" çerçevesinde çalışmaktadır.

Mesleki bilgileri uygulama alanına aktarabilme, gerekli yaklaşım yöntem, teknik ve modern araçları kullanabilme, sorunları belirleme formüle edebilme ve çözebilme, çalışma tasarlayıp yürütebilme ve sonuçlara analiz diyerek yorumlayabilme, mesleki ve etik sorumlulukları kavrayabilme, disiplinler arası takım çalışması yürütebilme, etkin sözlü ve yazılı iletişim kurabilme, güncel konulara ilişkin bilgi sahibi olabilmeyi sağlar

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

Eğitim kadrosunun kalitesine yönelik standartlar.

Eğitim kadrosunun, eğitim programını nitelikli bir şekilde yürütebilecek, uzmanlık öğrencilerine yeterli miktarda danışmanlık verebilecek ve onların mesleki gelişimlerine katkıda bulunabilecek düzeyde olması gerekir.

Öğretim üyelerinin yeterlilikleri, eğitimleri, eğiticilik deneyimleri, iletişim kurma becerileri, daha etkin programlar geliştirmeye olan istekleri, akademik yeterlilikleri ve mesleki kuruluşlara katılımları ile ölçülür.

Akreditasyon sürecinde değerlendirilen başlıklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir

Kurumun eğitimi ilgilendiren altyapısına yönelik standartlar.

Kurumda sınıflar, laboratuvar ve ilgili donanımların program amaçlarını sağlayacak düzeyde olması ve öğrenmeyi destekleyecek atmosferin sağlamalıdır.

Eğitim programının kalite ve sürekliliğini sağlanması, iyi yetişmiş öğretim üye kadrosunu çekerek, kurumda tutabilmeyi ve onların sürekli bir gelişme içinde bulunmalarını sağlamaya yeterli olması gerekir.

Destek personel ve kurumsal servisler, eğitim programı ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olmalıdır

Eğitim akreditasyon s¼reci nasıl işlemektedir?

1. Standartların oluşturulması

2. Hazırlık ve ¼z değerlendirme

3. Ziyaret ve dış değerlendirme

4. Akredite etme, karar ve onay

5. S¼rekli g¼zden geğirme ve re-akreditasyon.

➤ Akredite olmak isteyen eğitim kurumu, s¼reę hakkında ¼n hazırlık ęalıřmalarını yapar ve kurum iği ¼z-değerlendirme (self-evaluation/self-examination) faaliyetlerini (SWOT analizi vs.) tamamlar.

➤ Eğitim kurumu yaptıklarını ortaya koyan belgeler ve dok¼manları, akreditasyon kurumunun standartları doğrultusunda yazılı bir rapor haline getirilir.

➤ Uzmanlık alanımız için İHKMEYK Akreditasyon Komisyonu tarafından ilgili eğitim kurumunun eğitim programı değerlendirir.

➤ Bu s¼rece "yerinde değerlendirme" (on site evaluation) ve "dış değerlendirme" (peer review) adı verilir.

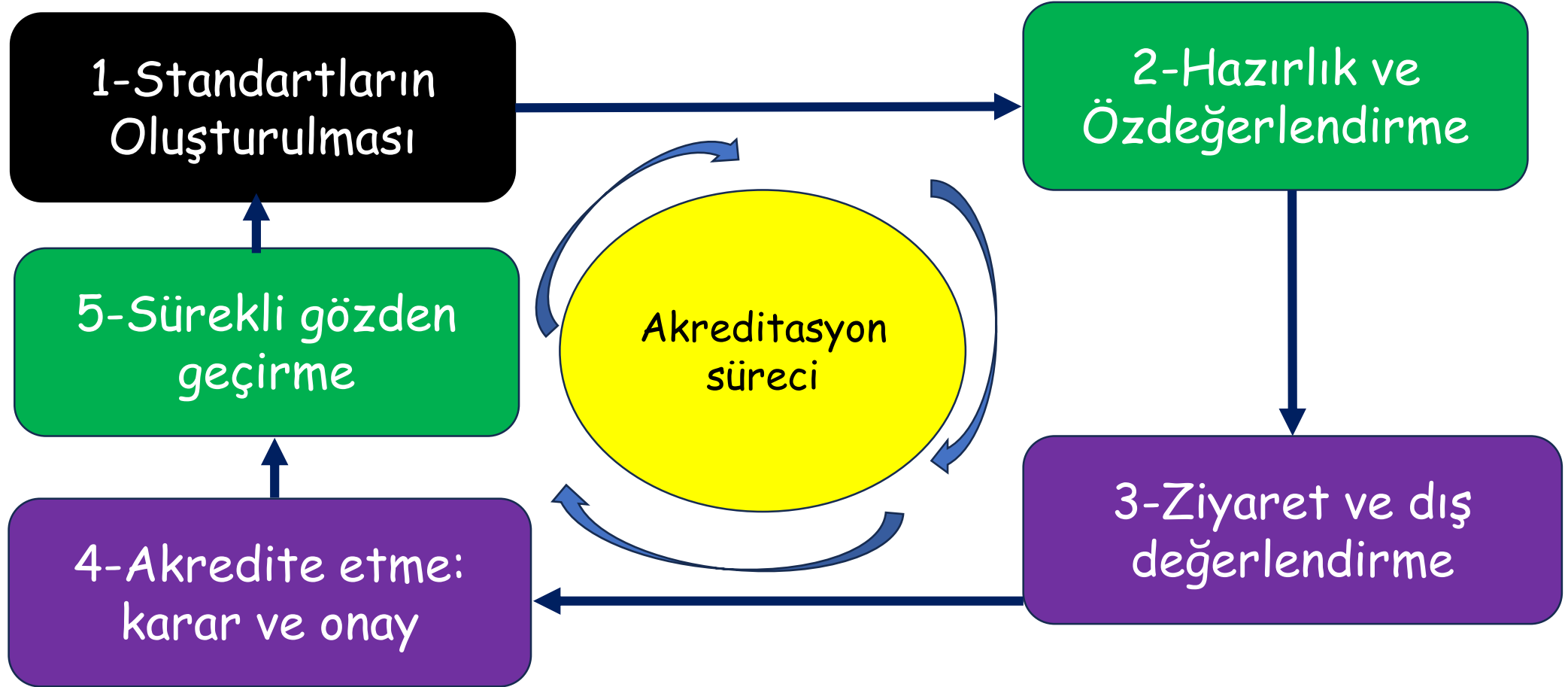
➤ Eğitim akreditasyonu verilen kurum, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji alanında uzmanlık ¼đrencisi yetiştirme s¼resi olan 5 (beş) yılın sonunda yeniden dış değerlendirme (reevaluation / external review) yapılarak karar verilir.

➤ Akreditasyon komisyonu toplanarak kurumun ve/veya programın tanımlanan standartları y¼n¼nden durumunu onaylama veya reddetme kararı alır

Akreditasyon sürecinin iyi işlemesi için 3 temel bileşen olmalıdır

- I. Yaygın, anlaşılır ve desteklenen açık bir ulusal standartlar bütünüünün olması (**TUKMOS-Çekirdek Eğitim Müfredatı**)
- II. Standartları iyi bilen, ziyaret için belirlenmiş bir protokolü izleyen ve standartlara dayalı olarak adil değerlendiren bir uzmanlar (değerlendiriciler) topluluğunun olması (**Akreditasyon Komisyonu**),
- III. Standartlara dayalı olarak kararlar verilmesini sağlayan bir karar oluşturma süreci ve bu süreci işleten bir karar verici (**İHKMEYK**) olması gereklidir.

Akreditasyon süreci ve iş akış şeması

İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık alanımızda tanımlanan süreçlerin sağlıklı işleyebilmesi için "İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Eğitim ve Yeterlik Kurulu (İHKMEYK) Yönergesi" içinde Akreditasyon Komisyonu'nun görev tanımları yapılmıştır.

□ İHKMEYK 2009 yılında Akreditasyon Çalıştayı yaptıktan sonra, Akreditasyon Komisyonu 2013 yılından günümüze aktif olarak çalışmaktadır.

□ İHKMEYK Akreditasyon Komisyonu tarafından eğitim akreditasyonu yapılan kurumlar sırayla:

1. **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi** İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD (12 Kasım 2010)
2. **Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi** İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD (20 Eylül 2013)
3. **Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi** İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği (15 Şubat 2019)

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD (12 Kasım 2010)

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD (20 Eylül 2013)

Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği (15 Şubat 2019)

Akreditasyon Komisyonu Yol Haritası

Son sözlere yaklaşırken

- Akreditasyon, bir kurumun veya programın belirli **standartlara uygunluğunu değerlendiren bir süreçtir.**
- Bir kurumun eğitim akreditasyonu, kalite standartlarını karşıladığına dair **bir dış belge sağlar** ve genellikle bu kurumun veya programın **güvenilirliğini ve kalitesini** gösterir.
- Eğitimin akreditasyonu **belli bir süre geçerlidir** ve tek bir defalık yapılan bir işlem değildir.

Büyük bir Japon bilgesi, deniz kenarında kumlar üzerinde oturmuş, meditasyon halindedir. Delikanlının biri, ona yaklaşır ve der ki:

- "Lütfen beni öğrencin olarak kabul et."

Bilge, parmağıyla kumların üzerinde düz bir çizgi çeker;

- "Çizgiyi kısalt" der.

Genç, avuçlarıyla çizginin yarısını siler.

Bilge der ki:

- "Git, öğren de gel!"

Aradan bir ay geçtikten sonra delikanlı tekrar gelir. Bilge, yine bir çizgi çizer:

- "Kısalt!" der.

Delikanlı, bu kez çizginin yarısını avucu ve dirseğiyle kapatır. Bilge, onu da kabul etmez:

-Git, öğren de gel!

İki ay sonra delikanlının yanına geldiğini gören Bilge, tekrar kumların üzerine bir çizgi çeker ve onu kısaltmasını ister.

Delikanlı:

- "Çok düşündüm ama bulamadım. Siz kısaltın!"

Bilge, çizginin yanına daha uzun bir çizgi çeker:

- "Şimdi kısaldı." der...